

Adresseliste

Trondheim, 08.11.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/10849

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Kvotepå jakt på gaupe i region 7- Nordland i 2017

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16 og § 77 jf. lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, fatter Miljødirektoratet vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7- Nordland i 2017. Det åpnes for jakt på totalt 6 gauper med en hunddyrkvote på totalt 3 voksne hunddyr. Nærmere om fordeling av kvoten og vilkår følger av dette vedtak.

Kvotepå jakt er en ordinær jakt på et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 16, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet. Ved fastsettelse av kvote for jakt på gaupe skal det særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på jakt- og fangsttradisjon i området, og på den skade viltet gjør.

Et uttak av totalt 6 gauper i regionen vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Bakgrunn

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriftens §§ 8, 10 og 11 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Rovviltforskriften § 7 (Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden):

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for

gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. (...)

Miljødirektoratet viser til NINA rapport 1280 om antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2016. Før jakt i 2016 ble det estimert 52 familiegrupper i Norge, og gaupebestanden ligger under det nasjonale målet på 65 årlige familiegrupper. De siste fire årene har gaupebestanden ligget under det nasjonale målet. I region 7 er det en økning fra 5,5 familiegrupper i 2015 til 6,5 familiegrupper før jakt i 2016. Gjennomsnittet de tre siste år i regionen er under det nasjonale bestandsmålet på 10 årlige ynglinger, og nemnda har ikke myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe i regionen.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) og forskrift 18.mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratet sitt vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sin naturlige utbredelse. Tiltak etter naturmangfoldloven skal midlertidig avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt som er utarbeidet av rovviltneemdene.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder kvote for jakt på gaupe og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Miljødirektoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 16 og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 16 (høsting av vilt og lakse- og innlandsfisk):

Vedtak om å tillate høsting av vilt treffes med hjemmel i lov 29.mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltoven).

(...)

Ved avgjørelse om å tillate høsting og om fremgangsmåte ved høsting skal det videre legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring og rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Miljødirektoratet viser videre til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Det fremgår av forliket at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av

bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket i 2011 legger videre til grunn at det er et mål at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Dagens praksis med at de regionale rovviltnemndene har myndighet til å fastsette kvoter for jakt og lisensfelling for arter der regionalt bestandsmål er oppnådd videreføres. Samtidig er det understreket at også i de tilfeller *der bestandsmålet ikke er nådd*, skal rovviltnemndenes syn tillegges betydelig vekt.

Direktoratet har den 17. oktober 2016 mottatt anbefaling fra rovviltnemnda i region 7 om kvote og områdeavgrensning for jakt på gaupe i 2017.

Rovviltnemndas anbefaling:

Rovviltnemnda i Nordland foreslår følgende kvotestørrelse og fordeling:

1. *Rovviltnemnda foreslår at det åpnes for kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen i samsvar med praksis fra tidligere år.*
2. *Rovviltnemnda ønsker vi at fastlandet nord for Rombaken inngår i kvote for region 8 i samsvar med samarbeidsavtale mellom region 7 og 8.*
3. *Rovviltnemnda foreslår en begrenset kvotejakt som målstyres til områder med størst tap på følgende måte:*
  - a) *Sørfold, Bodø og Fauske kommuner - kvote på 1 gaupe.*
  - b) *Saltdal kommune - kvote på 1 gaupe.*
  - c) *Rana og Hemnes kommuner - kvote på 1 gaupe.*
  - d) *Vefsn og Grane kommuner - kvote på 1 gaupe.*

Samlet hunndyrkvote for jaktområde a-d: 2 hunngauper over 1 år.

For å begrense uttaket av voksne hunngauper i jaktområdene a-d, anbefaler vi at familiegrupper unntas fra kvotejakta fram til 28. februar. Etter denne datoen anbefaler vi at det også åpnes for jakt på familiegrupper, da det i praksis er svært vanskelig å skille ut familiegrupper lenger utover vinteren.

4. *Bindal vest for Åbjøra - kvote på 1 gaupe, ingen hunndyrkvote og ingen begrensninger i jakt på familiegrupper.*
5. *Ett fritt dyr fordeles ikke ved jaktstart. Fylkesmannen i Nordland kan fordele dette under jakta til områder med særlige tapsutfordringer.*

Miljødirektoratet sin vurdering

Forvaltningsmessige rammevilkår:

Gaupe som art er i dag fåtallig, og det kreves forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av gaupe og de andre store rovviltartene. Hensynet til levedyktige næringsvirksomheter i landbruket, samt hensynet til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt, medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske

områder. Det er likevel et generelt vilkår at tillatelse til felling bare kan gis dersom fellingen ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse.

Rovviltnemnda i region 7 har vedtatt en regional forvaltningsplan for rovvilt i sin region. I forvaltningsplanen vektlegges prinsippet om geografisk differensiering. Differensieringen bygger på de nasjonale bestandsmål for de enkelte rovviltartene i regionen. Ved vurderinger om felling eller jakt legges det vekt på føringer i regional forvaltningsplan.

Om kvotejakt:

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastsatt i naturmangfoldloven § 16, tredje ledd. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på jakt- og fangsttradisjon i vedkommende område, og på den skade viltet gjør. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer. Det er kvotejakt (eller lisensfelling) som skal være den normale beskatningsformen også i fremtiden for å redusere skade som gaupe påfører bufe- og tamreinnæring, jf. St.meld. nr. 15 (2003-2004).

Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og region 7:

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, NINA rapport 1280 datert juli 2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28(29) februar. I NINA rapport 1280 går det fram at det er registrert henholdsvis 53,5, 60,5 og 52 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2014, 2015 og 2016. Direktoratet konstaterer at gaupebestanden for fjerde året på rad er under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Bestandsovervåkingen av gaupe i Nordland viser store årlige svingninger, og bestanden har siden 2013 ligget under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 10 årlige ynglinger. Sist vinter ble det registrert seks familiegrupper og en delt familiegruppe med Sverige. Den store årlige variasjonen i bestandsstørrelse kan skyldes flere forhold, ett er variasjoner i andelen voksne hunngauper som får unger mellom år, et annet er bestandsstørrelser og innvandring av gauper fra naboregioner og Sverige.

Rapport nr. 2 -2016 om bestandsovervåking av gaupe i Skandinavia utgitt av Rovdata og Viltskadesenteret i Sverige, viser en bestandsnedgangen i begge land i årene 2012-2014, mens det fra 2015 til 2016 er registrert en bestandsoppgang i Sverige med femti flere familiegrupper i 2016. I det nordlige forvaltningsområdet for gaupe i Sverige, som blant annet grenser til Nordland, har antall familiegrupper økt med 17 familiegrupper det siste året.

Miljødirektoratet viser til NINA rapport 1280 hvor det fremgår at SNO sitt nettverk av lokale rovviltkontakter ser ut til å fange opp de aller fleste familiegruppene. Ekstra leteinnsats fra NJFF de siste årene har også bidratt til økt innmelding av familiegrupper. I Nordland ble det i 2016 gått totalt 1148km, mer enn dobbelt så mye som kravet fra Rovdata sin instruks. Det ble totalt meldt inn 16 observasjoner av familiegrupper. 10 av disse ble kvalitetsikret og godkjent av SNO og inngikk i Rovdata sin beregning for å skille familiegruppene fra hverandre. Resterende observasjoner var enten saker som ikke lot seg kontrollere, var enkeltdyr eller andre arter. Miljødirektoratet viser til at innsatsen som gjennomføres av NJFF har forbedret leteinnsatsen og bidratt til bedre presisjon og flere innmeldte familiegrupper i Nordland.

Avgang av gaupe i 2016:

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert annen sykdom enn skabb på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Så langt i 2016 er det skutt 5 gauper i fylket under kvotejakt. I tillegg er det registrert avgang på én gaupe i forbindelse med skadefelling.

Skadepotensialet på husdyr:

Gaupe er sammen med jerv den arten som forårsaker størst tap av sau og rein i Nordland. Erstatningsoppgjørene for sau drept av fredet rovvilt viser at tapene til gaupe har gått noe ned de siste årene. Det er imidlertid fortsatt betydelige tap av både sau og rein til gaupe i flere områder i fylket.

I perioden 2013 til 2015 er det årlig erstattet mellom ca 750 og 1250 sau og lam drept av gaupe med en økning i 2015. Foreløpige tall på påviste tap til gaupe i 2016 er lavere sammenlignet med 2015.

For rein har påviste tap til gaupe gått opp siste reindriftsår i forhold til forrige reindriftsår. Siste reindriftsårene er det erstattet noe færre rein drept av gaupe enn forrige reindriftsår.

Tapet til sau og rein er spredt over store deler av fylket, men med et tyngdepunkt i Saltdal og sørover. Dette som følge av størst bestand av gaupe og mange viktige beiteområder for sau og rein i området.

Konklusjon

Ved fastsettelsen av kvote for jakt på gaupe i region 7 har Miljødirektoratet gjort en vurdering av kvoten og hunndyrkvoten sett i forhold til bestandssituasjonen, samt til prognosen for gaupebestanden i regionen og i landet som helhet (NINA rapport 1280). For å oppnå en fortsatt vekst i bestanden i regionen og i landet som helhet jf. det nasjonale bestandsmålet for gaupe, er det viktig å begrense uttaket av voksne hunndyr. For å oppnå det nasjonale bestandsmålet på gaupe i 2018 viser prognosen til et uttak på mindre enn 15 voksne hunndyr i Norge i 2017. Sett i sammenheng med vedtak om kvoter for jakt på gaupe i alle regioner det er åpnet for jakt, mener Miljødirektoratet det er grunn for å redusere kvoten for voksne hunngauper med ett voksent hunndyr i region 7. Miljødirektoratet mener et hunndyruttak på totalt 3 voksne dyr i regionen fortsatt vil bidra til en vekst i bestanden.

Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet det forsvarlig å fastsette en begrenset kvote for jakt på gaupe innenfor nærmere avgrensede områder i Nordland i 2017. Vi har i vårt vedtak fulgt anbefalingen fra Rovviltnemnda i region 7 - Nordland med unntak av hunndyrkvoten, som er redusert med ett dyr. Uttak i samsvar med dette kvotevedtaket vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

1. Det åpnes for kvotefri jakt i Lofoten og Vesterålen i samsvar med praksis fra tidligere år.
2. For fastlandsområdet nord for Rombaken inngår kvote for region 8 i samsvar med samarbeidsavtale mellom region 7 og 8.
3. For resten av Nordland, settes kvoten til totalt 6 gauper, hvorav maksimalt 3 hunner over ett år. Kvoten fordeles som følger til områder med størst tap:
  - a) Sørfold, Bodø og Fauske kommuner - kvote på 1 gaupe
  - b) Saltdal kommune - kvote på 1 gaupe
  - c) Rana og Hemnes kommuner - kvote på 1 gaupe
  - d) Vefsn og Grane kommuner - kvote på 1 gaupe

Samlet hunndyrkvote for område a-d: 2 hunngauper over ett år. For å begrense uttak av voksne hunndyr er familiegrupper av gaupe som opptrer sammen unntatt fra tillatelsen fra jaktstart og frem til 28. for område a-d. De tiltak som er mulige for å unngå felling av familiegrupper i denne periode, skal være iverksatt.

4. Bindal vest for Åbjøra - kvote på 1 gaupe. Ingen begrensning på felling av hunndyr eller familiegrupper.
5. Ett fritt dyr til fordeling så lenge det gjenstår dyr på hunndyrkvota. Fylkesmannen i Nordland kan fordele dette under jakta til områder med særlige tapsutfordringer.

Vilkår:

1. Kvotejakta varer fra 1. februar - 31. mars 2015.
2. Fylkesmannen i Nordland administrerer kvotejakten og etablerer hensiktsmessige ordninger i forhold til oppdaterte resultater om felling og gjenstående kvoter, krav til rapportering fra jeger og gjennomføring av eventuelle ettersøk.
3. Fylkesmannen i Troms administrerer jakta i området nord for Rombaken jf. samarbeidsavtalen mellom rovviltnemndene i region 7 og 8.

4. Miljødirektoratet kan til enhver tid stanse kvotejakten eller endre fastsatt kvote dersom nye bestandsopplysninger eller opplysninger om irregulær avgang tilsier det.
5. All avgang av gaupe innenfor regionen etter at vedtaket er fattet belastes aktuell kvote.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Jan Paul Bolstad
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Adresseliste:

Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	Bodø
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Fylkesmannen i Troms / Romssa	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkkamánni			
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007, Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Sámediggi - Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Norske Reindriftsamers Landsforbund	postboks 508	9255	TROMSØ
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Salten politidistrikt	Postboks 1023	8001	BODØ
Helgeland politidistrikt	Postboks 570	8651	MOSJØEN
Midtre Hålogaland politidistrikt		9480	HARSTAD
Rovviltnemnda i region 8	c/o Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105	9291	TROMSØ